

Doos om welzijn te meten

Zo lang de Arbeidsomstandighedenwet bestaat, wordt er gepraat over inhoud en betekenis van het begrip Welzijn. In de wet is in artikel 3 gekozen voor een objectieve omschrijving van eisen waaraan arbeid moet voldoen om welzijn te bevorderen. De subjectieve beleving van werknemers telt niet mee. Mensen mogen tevreden zijn over kwalitatief slecht werk of nog altijd ontevreden over rijk, uitdagend en afwisselend werk; wat telt is of het werk voldoet aan de wettelijke eisen.

Dat moet dan echter ook gemeten kunnen worden. Daarvoor is de WEBA-methode (Welzijn Bij Arbeid) ontwikkeld en voor het eerst uitgegeven in 1989. Maar in de praktijk viel de gebruikersvriendelijkheid tegen en daarom is er een vernieuwde versie opgesteld. Resultaat is een imposante bundel boeken die prachtig zijn vormgegeven en in een verzameldoos zijn uitgegeven. Voor ondernemingsraden in principe een interessante uitgave. Maar de vraag blijft hoe het staat met de gebruikersvriendelijkheid.

Inhoud

De vier delen zijn los van elkaar te lezen en te gebruiken. Het eerste deel geeft een handleiding op de methode om functies te beoordelen op de aanwezigheid van welzijnsrisico's. Uitgangspunt is dat iedere betrokkene de methode moet kunnen gebruiken, na een inhoudelijke oriëntatie en een paar keer oefenen. De bijgeleverde software stimuleert het arbeidsplezier echter allesbehalve.

Het tweede deel gaat in op het integraal herontwerpen van organisaties en het terugdringen van welzijnsrisico's. Voor andere situaties, zoals het ontwerpen van nieuwe functies en het beschrijven en waarderen van bestaande functies, biedt WEBA medezeggenschappers maar beperkte hulp.

In het derde deel wordt een toegankelijke theoretische basisintroductie op organisatieveranderingsprocessen gegeven.

In het laatste en dikste deel worden veertien voorbeeldfuncties geanalyseerd. Het lezen van bekende functies kan leerzaam zijn, omdat dat het begrip welzijn hanteerbaar maakt.

Toepassing

Het kan voor medezeggenschappers interessant zijn kennis te nemen van de WEBA-methode. Het zelf toepassen er van moet echter in het algemeen worden afgeraden. Want WEBA stelt hoge eisen aan de kennis van werksoort en WEBA-methode en aan de vaardigheden om goed te kunnen omgaan met ingrijpende veranderingsprocessen. Daarbij is de methode ook arbeidsintensief.

Wie begint met een risico-analyse, moet zich afvragen wat hij wil. Lang niet altijd zal WEBA het meest passende instrument zijn. Zij is bijvoorbeeld niet geschikt voor een breed, algemeen onderzoek van arbeidsomstandigheden. Het verstandigst is eerst hoofdstuk zes uit deel drie te lezen. Daarin staat een overzicht van verschillende beschikbare instrumenten. Met behulp van dit overzicht kan een keuze worden gemaakt. Wie kiest voor de WEBA-methode is met de rest van het materiaal voorlopig wel even bezig.

Kiest men er niet voor, dan staat er in ieder geval een mooi en imposant boekwerk in de boekenkast bij de secretaris.

Jaap de Jong

"De WEBA-methode" is uitgegeven door Samsom Bedrijfsinformatie te Alphen aan den Rijn. De methode is ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid door TNO Preventie en Gezondheid en het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA). ■

Onderzoek

Adviesbureau ATIM is ontzettend nieuwsgierig naar de gevolgen van de keuze voor een objectieve formulering van het welzijnsbegrip in de wet. Daarom wordt door een stagiaire komend jaar een onderzoek gedaan naar de manier waarop arbo-diensten in hun risico-inventarisaties omgaan met het begrip welzijn. Over de resultaten zal in deze krant worden bericht.